

SPREMLJANJE MEDIJSKEGA PLURALIZMA V DIGITALNI DOBI

UPORABA MONITORJA MEDIJSKEGA PLURALIZMA V EVROPSKI UNIJI IN DRŽAVAH KANDIDATKAH

Poročilo o državi: Slovenija

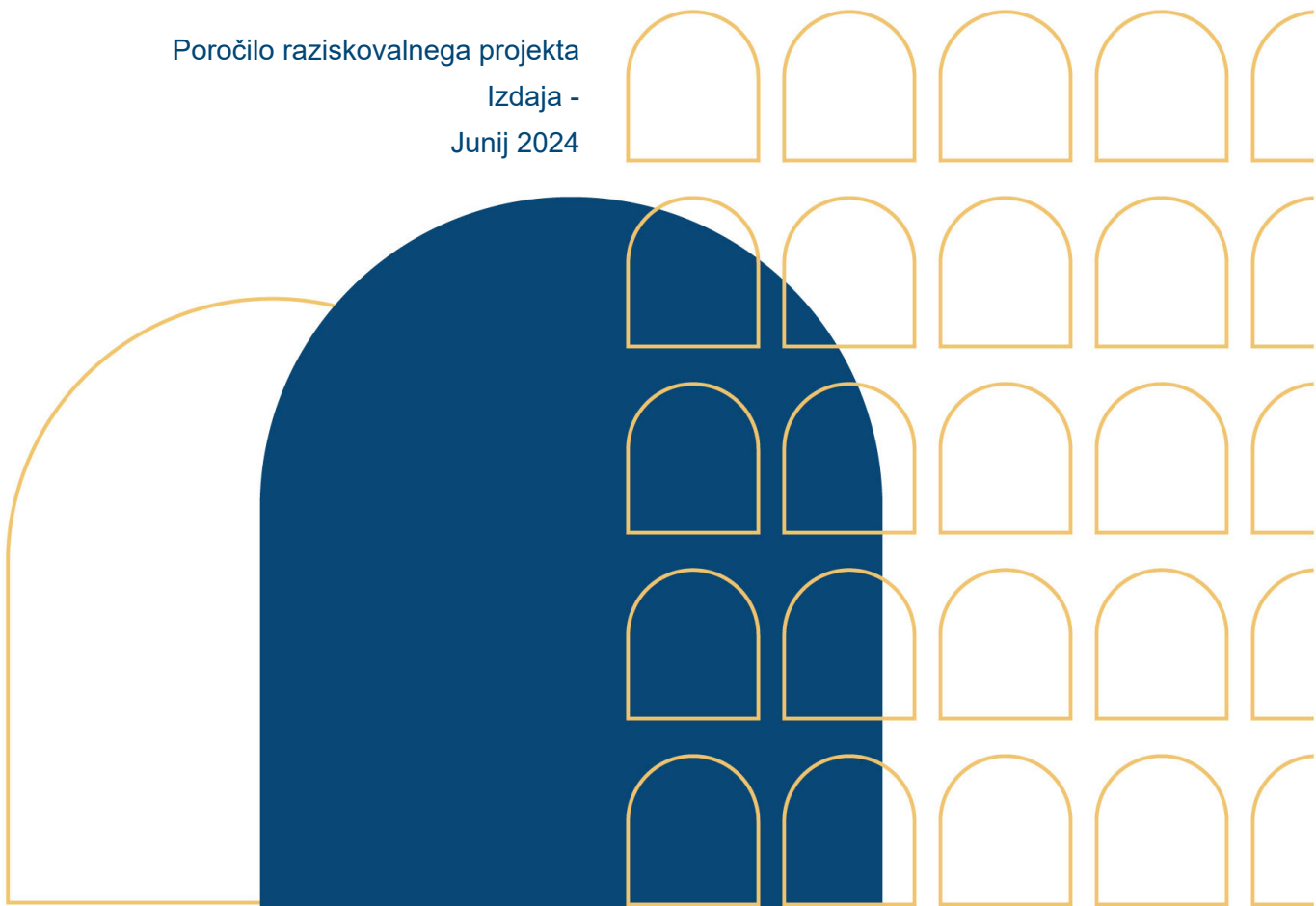
Marko Milosavljević, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Romana Biljak Gerjevič, Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani

Poročilo raziskovalnega projekta

Izdaja -

Junij 2024

KAZALO

1.	O projektu	4
1.1.	Pregled projekta	4
1.2.	Metodološka opomba	4
2.	Uvod	6
3.	Rezultati zbiranja podatkov: ocena tveganj za medijski pluralizem	7
3.1.	Temeljna zaščita (42% - Srednje tveganje)	10
3.2.	Pluralnost trga (72% - Visoko tveganje)	13
3.3.	Politična neodvisnost (57% - Srednje tveganje)	16
3.4.	Socialna vključenost (64% - Srednje tveganje)	19
4.	Sklepi	22
5.	Reference	24

Priloge I. Državna ekipa

Priloge II. Skupina strokovnjakov

© Evropski univerzitetni inštitut 2024

Vsebina in posamezna poglavja © Marko Milosavljević, Romana Biljak Gerjevič, 2024

To delo je licencirano pod mednarodno licenco Creative Commons Attribution 4.0 (CC-BY 4.0), ki ureja pogoje dostopa in ponovne uporabe tega dela. governs the terms of access and reuse for this work. Pri navajanju ali citiranju je treba navesti polno ime avtorja(-ev), urednika(-ov), naslov, serijo in številko, leto in založnika.

Pogledi, izraženi v tej publikaciji, izražajo mnenja posameznih avtorjev in ne mnenj Evropskega univerzitetnega inštituta.

Objavil

European University Institute (EUI)

Via dei Roccettini 9, I-50014

San Domenico di Fiesole (FI)

Italy

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or EACEA. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

1. O projektu

1.1. Pregled projekta

Monitor medijskega pluralizma (MPM) je raziskovalno orodje, namenjeno prepoznavanju potencialnih tveganj za medijski pluralizem v državah članicah Evropske unije in državah kandidatkah. To pripovedno poročilo je nastalo na podlagi izvajanja MPM v letu 2023. Monitoring je bil izveden v 27 državah članicah EU, pa tudi v Albaniji, Črni gori, Republiki Severna Makedonija, Srbiji in Turčiji. Letos je bil del MPM pilotno izveden tudi v Bosni in Hercegovini in Moldaviji. Ta projekt je bil v okviru pripravljalne akcije Evropskega parlamenta podprt z nepovratnimi sredstvi, ki jih je Evropska komisija dodelila Centru za medijski pluralizem in svobodo medijev (CMPF) pri Evropskem univerzitetnem inštitutu.

1.2. Metodološka opomba

Avtorstvo in pregled

CMPF sodeluje z izkušenimi, neodvisnimi nacionalnimi raziskovalci, ki zbirajo podatke in ustvarjajo pripovedna poročila. Raziskava temelji na standardiziranem vprašalniku, ki ga je razvil CMPF.

V Sloveniji je CMPF sodeloval z Markom Milosavljevićem in Romano Biljak Gerjevič, ki sta vodila zbiranje podatkov, ocenjevala in komentirala spremenljivke v vprašalniku ter intervjuvala strokovnjake. Poročilo je pregledalo osebe CMPF. Poleg tega je skupina nacionalnih strokovnjakov v vsaki državi za zagotovitev natančnih in zanesljivih ugotovitev pregledala odgovore na posebej izbrana ocenjevalna vprašanja (seznam strokovnjakov glej Prilogo II). Za seznam izbranih držav je končno poročilo o državi pregledal tudi neodvisni strokovnjak za državo. Tveganja za pluralizem medijev so preučevana na štirih glavnih tematskih področjih: Temeljna zaščita, Pluralnost trga, Politična neodvisnost in Socialna vključenost. Rezultati temeljijo na oceni številnih kazalnikov za vsako tematsko področje (glej tabelo 1).

Temeljna zaščita	Pluralnost trga	Politična neodvisnost	Socialna vključenost
Zaščita svobode izražanja	Transparentnost medijskega lastništva	Politična neodvisnost medijev	Zastopnost manjšin v medijih
Zaščita pravice do informacij	Pluralnost ponudnikov medijskih storitev	Uredniška avtonomija	Lokalni/regionalni in skupnostni mediji
Novinarski poklic, standardi in zaščita	Pluralnost na digitalnih trgih	Avdiovizualni mediji, spletne platforme in volitve	Enakost spolov v medijih
Neodvisnost in učinkovitost medijske avtoritete	Uspešnost medijev	Državna regulacija sredstev in podpora medijskemu sektorju	Medijska pismenost
Univerzalen doseg tradicionalnih medijev in dostop do interneta	Neodvisnost uredništva od komercialnih in lastniških vplivov	Neodvisnost javnih medijev	Zaščita pred dezinformacijami in sovražnim govorom

Tabela 1: Področja in kazalniki Monitorja medijskega pluralizma

Digitalna dimenzija

Monitor digitalne dimenzije ne šteje za osamljeno področje, temveč za področje, prepleteno s tradicionalnimi mediji in obstoječimi načeli medijskega pluralizma ter svobode izražanja. Kljub temu Monitor izvleče tudi ocene tveganj, specifičnih za digitalno, poročilo pa vsebuje posebno analizo tveganj, povezanih z digitalnim novičarskim okoljem.

Izračun tveganja

Rezultati za vsako tematsko področje in kazalnik so predstavljeni na lestvici od 0 do 100%.

Ocene med 0 in 33%: nizko tveganje

Ocene med 34 in 66%: srednje tveganje

Ocene med 67 in 100%: visoko tveganje

Kar zadeva same kazalnike, so ocene 0 ocenjene 3%, ocene 100 pa so privzeto ocenjene 97%, da bi se izognili oceni popolne odsotnosti ali gotovosti tveganja.

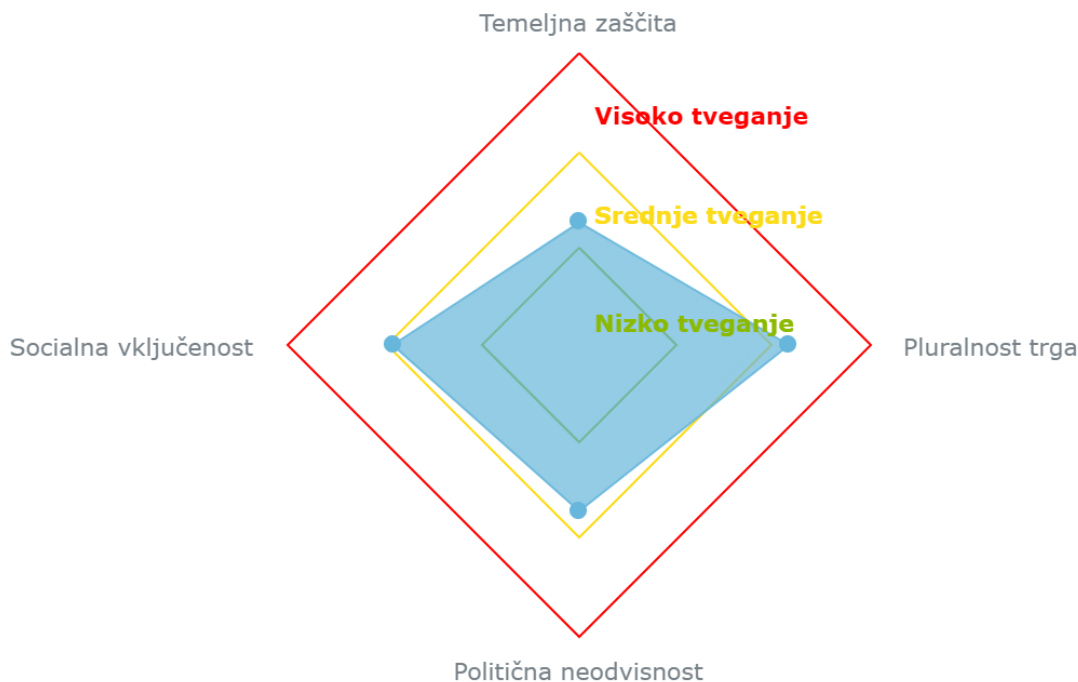
Opozorilo: Vsebina poročila ne odraža nujno stališč CMPF niti stališč članov, ki sestavljajo skupino strokovnjakov. Predstavlja stališča državne ekipe, ki je izvedla zbiranje podatkov in je avtor poročila. Zaradi posodobitev in izboljšav v vprašalniku rezultati MPM2024 morda niso popolnoma primerljivi s prejšnjimi izdajami MPM. Za več podrobnosti o projektu glejte poročilo CMPF o MPM2024, kmalu na voljo na: <http://cmpf.eui.eu/media-pluralism-monitor/>.

2. Uvod

- **Pregled države:** Republika Slovenija se razprostira na 20.271 km² površine (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2022) in ima 2.123.103 prebivalcev (Statistični urad Republike Slovenije, 2023).
- **Jeziki:** Uradni jezik v državi je slovenščina. Na območjih, kjer sta gosto naseljeni italijanska in madžarska narodna manjšina, sta uradna jezika tudi italijanščina in madžarščina (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2022).
- **Manjšine:** V državi so tri uradno priznane manjšine: madžarska, italijanska in romska skupnost. Ob uradno priznanih manjšinah so številčno prisotne tudi etnične skupnosti iz nekdanje Jugoslavije, na primer Srbi, Bosanci in Hrvati, ki pa ne uživajo enakih manjšinskih pravic kot prej omenjene skupine.
- **Gospodarske razmere:** Bruto domači proizvod (BDP) se je na nacionalni ravni leta 2023 v primerjavi z letom 2022 povečal za 1,6 % (Statistični urad Republike Slovenije, 2023b), po napovedih se bo leta 2024 okrepil za 2,3 %, leta 2025 pa za 2,6 %. Inflacija je v povprečju znašala 7,2 % (Evropska komisija, 2024). Urad za makroekonomske analize in razvoj je poudaril, da je bila "visoka zlasti rast investicij in gradbene aktivnosti, višja od pričakovanj je bila tudi rast državne potrošnje" (Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj, 2024).
- **Politične razmere:** Aktualna vlada je nastopila mandat junija 2022 po parlamentarnih volitvah, na katerih je zmagal politični novinec Robert Golob. Njegova novoustanovljena stranka Gibanje Svoboda je oblikovala koalicijo s Socialnimi demokrati (SD) in Levico, medtem ko je Slovenska demokratska stranka (SDS), ki jo vodi nekdanji premier Janez Janša, oblikovala opozicijo s krščanskimi demokrati Nove Slovenije (NSi).
- **Medijski trg:** Ker je Slovenija relativno majhna, so tudi največji nacionalni mediji majhni v primerjavi z vodilnimi akterji na večjih medijskih trgih. Neodvisni medijski prostor je še manjši v smislu gospodarske moči, velikosti uredništev in občinstva. Televizija je na splošno še vedno zelo priljubljena, čeprav se prav tako začne soočati s podobnimi težavami kot sektor tiskanih medijev, denimo z upadom gledanosti zaradi vzpona digitalnih medijev in pretočnih platform – vendar v manjšem obsegu. Slovenski oglaševalski trg je nepregleden, saj predstavniki industrije in posamezni mediji ne objavljajo rednih poročil oziroma informacij o oglaševalski porabi v državi.
- **Regulativno okolje:** Leta 2023 je začel veljati Zakon o zaščiti prijaviteljev (ZZPri), ki je v slovenski zakonodajni sistem prenesel Direktivo EU 2019/1937. Evropska komisija je pred tem proti Sloveniji že začela postopek ugotavljanja kršitev, ker tega ni storila pravočasno (Evropska komisija, 2023). Po začetni blokadi ustavnega sodišča je začel veljati tudi prenovljeni Zakon o Radioteleviziji (RTV) Slovenija (ZRTVS-1B). Konec leta 2023 je ministrstvo za kulturo predstavilo predlog novega Zakona o medijih (ZMed-1), ki med drugim uvaja varovalke na področjih transparentnosti in koncentracije medijskega lastništva, državnega oglaševanja, sovražnega govora in umetne inteligence (Ministrstvo za kulturo, 2023). Javna razprava o zakonu se je končala januarja 2024, vendar zakon v času pisanja tega poročila, to je aprila 2024, ni bil sprejet.

3. Rezultati zbiranja podatkov: ocena tveganj za medijski pluralizem

Slovenija : Področja tveganja za medijski pluralizem

JS chart by amCharts

CEVI
CENTRE FOR MEDIA
PLURALISM AND
INDEPENDENT
PRESS
MPM 2024

Splošne ugotovitve izvajanja Monitorja medijskega pluralizma (MPM) v letu 2023 kažejo na izboljšanje na nekaterih področjih, kljub temu pa je več kazalnikov znova doseglo zelo visoko tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji. Skupno osem kazalnikov je doseglo visoko tveganje, deset jih je doseglo srednje tveganje, zgolj dva pa nizko. Splošne ocene tveganja vseh spremljanih področij se od leta 2022 niso spremenile, Slovenija je dosegla visoko tveganje na enem spremljanem področju (Pluralnost trga) in srednje tveganje na preostalih treh (Temeljna zaščita, Politična neodvisnost, Socialna vključenost). Nobeno od spremljanih področij ni doseglo nizkega tveganja za medijski pluralizem.

Področje **Temeljna zaščita** je doseglo srednjo stopnjo tveganja za medijski pluralizem (42 %), medtem ko je bilo leta 2022 tveganje tega področja 44-odstotno. Najvišje tveganje za medijski pluralizem na tem področju smo zabeležili pri kazalniku o neodvisnosti in učinkovitosti medijske avtoritete (47 %), najnižje pa pri kazalniku o zaščiti pravice do informacij (31 %). Sorazmerno ravnovesje med zaščito svobode izražanja in dostojanstva, ki ga spremljamo v okviru tega področja, je doseglo visoko tveganje za medijski pluralizem, saj je obrekovanje še vedno kriminalizirano, kar lahko ogrozi svobodo izražanja novinarjev ali njihovo zmožnost opravljanja dela. Država še ni sprejela posebnih zakonodaj za zaščito pred strateškimi tožbami zoper sodelovanje javnosti (t. i. SLAPP tožbami) ali katere koli druge zakonodaje, ki bi zagotavljala potrebne ukrepe za obravnavo SLAPP tožb, kar prav tako predstavlja visoko tveganje za medijski pluralizem. Delovni pogoji novinarjev, ki jih zaznamujeta velika negotovost in prekarnost, so dosegli srednje tveganje (blizu praga visokega tveganja). Na tem področju sta kot pomembni novosti izstopala prenos direktive EU o zaščiti žvižgačev v slovenski pravni red in določitev Agencije za komunikacijska omrežja in storitve (AKOS) za pristojni organ za izvajanje evropskega Akta o digitalnih storitvah.

Področje **Pluralnost trga** je z 72 % doseglo visoko stopnjo tveganja v primerjavi s 76 % leta 2022. Najvišje

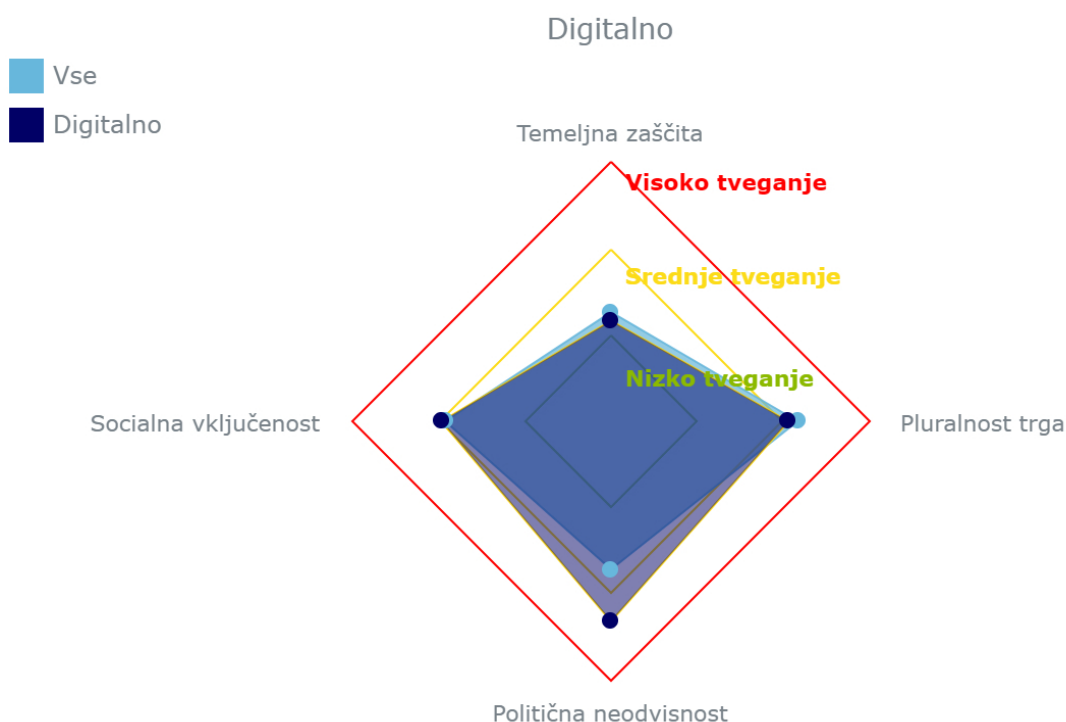
tveganje za medijski pluralizem na tem področju je dosegel kazalnik o neodvisnosti uredništva pred komercialnimi in lastniškimi vplivi (82 %), ki je obenem dosegel najvišje tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji med vsemi spremljanimi kazalniki. Najnižje tveganje na tem področju je dosegel kazalnik o uspešnosti medijev (61 %). Gre za srednje tveganje, ki pa je blizu praga visokega tveganja. Med dogodki, ki so na tem področju izstopali v letu 2023, sta odločitev vodstva poslovnega časopisa Finance, da opusti tiskano izdajo tega časnika, in odločitev vodstva regionalnega dnevnika Primorske novice, da zmanjša frekvenco izhajanja tega časopisa.

Področje **Politična neodvisnost** je s 57 % doseglo srednje tveganje, medtem ko je leta 2022 doseglo 65-odstotno tveganje za medijski pluralizem. Najvišje tveganje na tem področju je dosegel kazalnik o neodvisnosti javnih medijev (77 %), najnižje pa kazalnik o državni regulaciji sredstev in podpori medijskemu sektorju (29 %). Na tem področju so bile v ospredju spremembe Zakona o RTV Slovenija, ki so privedle do novega vodstva, finančne zadeve javne radiotelevizije in umiritev razmer na Slovenski tiskovni agenciji (STA).

Področje **Socialna vključenost** je doseglo 64-odstotno srednjo stopnjo tveganja. Slednje je bilo tudi leto pred tem 64-odstotno. Najvišje tveganje za medijski pluralizem na tem področju je dosegel kazalnik o zaščiti pred dezinformacijami in sovražnim govorom (81 %), kar je drugo najvišje tveganje za medijski pluralizem med vsemi kazalniki. Najnižje tveganje na tem področju je dosegel kazalnik o medijski pismenosti (53 %). Na tem področju sta v času izvajanja MPM izstopala uvedba t. i. zločina iz sovraštva v kazensko zakonodajo in objava uradnih priporočil za preprečevanje sovražnega govora, ki jih je v ta namen pripravil strateški svet vlade.

Poudarek na digitalnem okolju

Slovenija : Področja tveganja za medijski pluralizem

JS chart by amCharts

MEU
SLOVENSKEGA
IZDAVALSKO
MEDIJSKEGA
PREDSTAV
MUPM 2024

Digitalne spremenljivke na področju **Temeljna zaščita** so z 39 % dosegle srednje tveganje v primerjavi z 42-odstotnim splošnim srednjim tveganjem področja. Dokazov o tem, da bi država ali spletne platforme sistematično blokirale ali filtrirale vsebine, ni, niso pa vsi spletni mediji transparentni o svojih spremembah že objavljenih vsebin. Delež naročnine in pokritosti s širokopasovnim dostopom v Sloveniji presega 90 %. Digitalna varnost novinarjev predstavlja visoko tveganje za medijski pluralizem, saj so spletno nadlegovanje, grožnje, žalitve in podobne zlorabe s strani različnih akterjev močno prisotni in pogosto uperjeni tudi zoper novinarke.

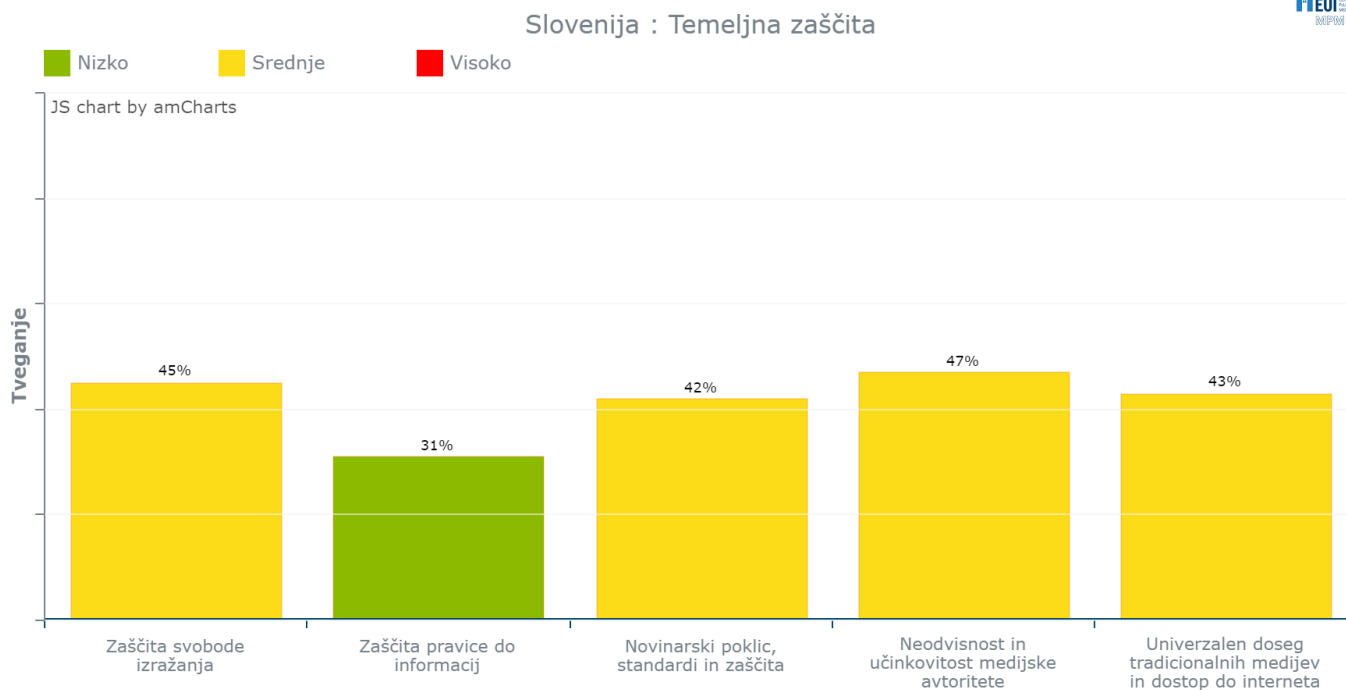
Digitalne spremenljivke so dosegle nižjo oceno tveganja od celotnega področja tudi na področju **Pluralnost trga**. Digitalne spremenljivke so dosegle 69-odstotno tveganje za medijski pluralizem, ki pa še vedno velja za visoko tveganje, kot je visoko tudi splošno tveganje področja (72 %). Še vedno obstaja velika potreba po posodobljeni opredelitvi digitalnih in spletnih medijev, kar bi omogočilo nadaljnje določbe proti medijski koncentraciji in prevzemom v digitalnem okolju.

Področje **Politična neodvisnost**, ki je na splošno doseglo srednje tveganje za medijski pluralizem (57 %), je v digitalnem okolju doseglo visoko tveganje (77 %). Vprašanje spletnih medijev, ki so povezani z odkritimi podporniki ali člani političnih strank oziroma delujejo pod njihovim vplivom, ostaja odprto, obenem je tudi v spletnem okolju treba vzpostaviti ustrezna merila in zaščitne mehanizme za zagotavljanje neodvisnosti medijev v posredni in neposredni državni lasti (tako nacionalni kot lokalni). Zaznati je tudi pomisleke, ko gre za spletno politično oglaševanje.

Področje **Socialna vključenost** je v digitalnem okolju doseglo srednje tveganje (66 %), kar je primerljivo s splošno oceno tega področja (64 %). Vlada je z uradnimi priporočili, ki jih je pripravil njen strateški svet, naredila pomemben korak v boju proti sovražnemu govoru in dezinformacijami na spletu, kljub temu pa se slednje v praksi hitro širijo, obenem ni znakov, da se sovražni govor uspešno omejuje.

3.1. Temeljna zaščita (42% - Srednje tveganje)

Kazalniki Temeljne zaščite predstavljajo regulativno hrbtenico medijskega sektorja v vsaki sodobni demokraciji. Merijo številna potencialna področja tveganja, vključno z obstojem in učinkovitostjo izvajanja regulativnih zaščitnih ukrepov za svobodo izražanja in pravico do obveščenosti; statusom novinarjev v posamezni državi, vključno z njihovo zaščito in možnostjo dela; neodvisnostjo in učinkovitostjo nacionalnih regulativnih organov, ki so pristojni za urejanje medijskega sektorja, ter dosegom tradicionalnih medijev in dostopom do interneta.

Področje **Temeljna zaščita** je med vsemi področji doseglo najnižjo stopnjo tveganja za medijski pluralizem v Sloveniji, a še vedno srednje tveganje (42 %). Rezultat se je v primerjavi z letom 2022 znižal za dve odstotni točki. Najvišje tveganje na tem področju je dosegel kazalnik o neodvisnosti in učinkovitosti medijske avtoritete (47 %), ki mu sledijo kazalniki o zaščiti svobode izražanja (45 %), univerzalnemu dosegu tradicionalnih medijev in dostopu do interneta (43 %), novinarskemu poklicu, standardih in zaščiti (42 %) ter zaščiti pravice do informacij (31 %).

Kazalnik **Zaščita svobode izražanja** je dosegel srednje tveganje (45 %). Novinarji brez meja (RSF) so Slovenijo v svetovnem indeksu medijske svobode za leto 2023 uvrstili na 50. mesto med 180 državami (Reporters without borders, 2023). Kazniva dejanja zoper čast in dobro ime se kaznujejo z denarno kaznijo ali zaporom in se kot taka kvalificirajo, če so storjena namerno. Z višjo denarno ali zaporno kaznijo se kaznujejo, če so storjena prek množičnih medijev ali podobnih javnih platform. Mediji so marca 2023 poročali, da je sodni svet ministrstvu za pravosodje predlagal, naj preuči, ali naj se kazniva dejanja zoper čast in dobro ime še naprej obravnavajo po kazenskem ali le po civilnem pravu (Lovšin, 2023). Društvo novinarjev Slovenije je opozorilo, da so okrajna sodišča v Ljubljani, Kopru in Kranju naložila več medijem, da iz novic o konkretnem sojenju umaknejo ime obtoženega. Ocenilo je, da začasne odredbe "pomembno in neupravičeno posegajo v pravico do obveščenosti" (Društvo novinarjev Slovenije, 2023). Sojenje nekdanjemu predsedniku vlade Janezu Janši zaradi očitkov nekdanjega direktorja STA Bojana Veselinoviča o obrekovanju, v katerem je bil Janša spoznan za krivega, je bilo med najodmevnejšimi sodnimi primeri, povezanimi s svobodo izražanja (N1, STA, 2023).

Kazalnik **Zaščita pravice do informacij** je dosegel nizko tveganje (31 %), medtem ko je leta 2022 dosegel srednje tveganje (38 %). Spremembo ocene tveganja lahko pripišemo prenosu Direktive EU 2019/1937 o zaščiti žvižgačev v slovenski zakonodajni sistem z Zakonom o zaščiti prijaviteljev (ZZPri), ki prinaša "pomembne ukrepe za zaščito oseb, ki prijavijo kršitev v svojem delovnem okolju", in določa dodatne obveznosti za zavezance v javnem in zasebnem sektorju (Ministrstvo za pravosodje, 2023). Pravica do obveščenosti je izrecno priznana v ustavi, ki zagotavlja višjo raven varstva pravic na tem področju v primerjavi z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) in sodno prakso Evropskega sodišča za človekove pravice (ESČP) glede 10. člena EKČP.

Kazalnik **Novinarski poklic, standardi in zaščita** je z 42-odstotno stopnjo tveganja za medijski pluralizem dosegel enako tveganje kot pred letom dni. Rezultati ankete o pogojih dela novinarjev in drugih medijskih delavcev v Sloveniji, ki sta jo izvedla Sindikat novinarjev Slovenije in Center za raziskovanje družbenega komuniciranja v sodelovanju z Društvom novinarjev Slovenije, so pokazali, da je za novinarski poklic v državi značilna visoka stopnja prekarizacije, 85 odstotkov sodelujočih pa je izjavilo, da so že razmišljali o iskanju druge zaposlitve (pse/lte, 2023). Časopisa Večer in Dnevnik sta bila med tistimi, ki so leta 2023 odpuščali novinarje (Kos, 2023). S platforme za prijavo napadov na novinarje je v letu 2023 razvidno 15 verbalnih in/ali fizičnih napadov, leta 2022 pa 20 (Društvo novinarjev Slovenije, 2023b). V Sloveniji ni bilo nobenega primera aretacije ali zaprtja novinarjev, prav tako ne beležimo primerov ubojev ali umorov novinarjev (RSF, 2023). Analiza Koalicije proti SLAPP tožbam v Evropi je pokazala, da je bila Slovenija leta 2022 z 2,02 primera SLAPP tožb na 100.000 prebivalcev druga država z največjim številom primerov SLAPP tožb na prebivalca v Evropi, in sicer za Malto, ki je beležila 19,93 primera na 100.000 prebivalcev (The Coalition against SLAPPs in Europe, 2023).

Kazalnik **Neodvisnost in učinkovitost medijske avtoritete** je dosegel 47-odstotno tveganje, medtem ko je leta 2022 dosegel 57-odstotno tveganje. AKOS, ki je imenovani medijski organ v Sloveniji, je julija 2023 zapisal, da pričakuje prevzem novih nalog in pooblastil, ki jih prinaša evropski Akt o digitalnih storitvah, kar bo povečalo potrebe agencije po kadrovskih in finančnih resursih (Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2023). Agencija je že v poročilu za leto 2022 opozorila, da je bila dinamika kadrovanja počasnejša od načrtovane, k čemur sta prispevala "plačna nekonkurenčnost agencije v primerjavi z zasebnim sektorjem in omejitve politike nagrajevanja, ki so posledica zakonskih okvirov javnega sektorja, kakor tudi pomanjkanje ustreznega kadra s specifičnim znanjem in izkušnjami s področja, ki jih regulira in nadzoruje agencija" (Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2023b). Januarja 2024 je vlada sprejela predlog Zakona o izvajanju uredbe EU o enotnem trgu digitalnih storitev, ki je dejansko določil, da je AKOS pristojni organ za izvajanje evropskega akta (Ministrstvo za digitalno preobrazbo, 2024).

Kazalnik **Univerzalni doseg tradicionalnih medijev in dostop do interneta** je s 43 % dosegel srednjo stopnjo tveganja za medijski pluralizem v Sloveniji, medtem ko je bilo to tveganje pred letom dni 41-odstotno. Univerzalni doseg javne radiotelevizije zagotavlja Zakon o RTV Slovenija, ki določa, da se nacionalni program oddaja tako, da pokriva najmanj 90 odstotkov slovenskega prebivalstva oziroma 90 odstotkov ozemlja, na katerem živi italijanska in madžarska narodna skupnost, kadar gre za narodnostni program.

Poudarek na digitalnem okolju

Digitalne spremenljivke na področju **Temeljna zaščita** so z 39 % dosegle srednje tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji. Kot je bilo omenjeno v prejšnjih ocenah MPM, ni dokazov, da bi spletne platforme sistematično filtrirale, spremljale, blokirale ali samovoljno odstranjevale vsebine. Podatki Mete kažejo, da je podjetje leta 2023 v Sloveniji omejilo dostop do 257 elementov. Vsi so predstavljali "ruske medijske vire pod nadzorom države zaradi sankcij, ki jih je uvedla Evropska unija". Od tega je podjetje omejilo 134 strani in skupin na Facebooku, 65 profilov na Facebooku in 58 računov na Instagramu (Meta Transparency Center, 2023). Najnovejši podatki Centra za transparentnost platforme X (prej znane kot Twitter) se nanašajo na obdobje med julijem in decembrom 2021 (X Transparency Center, 2023).

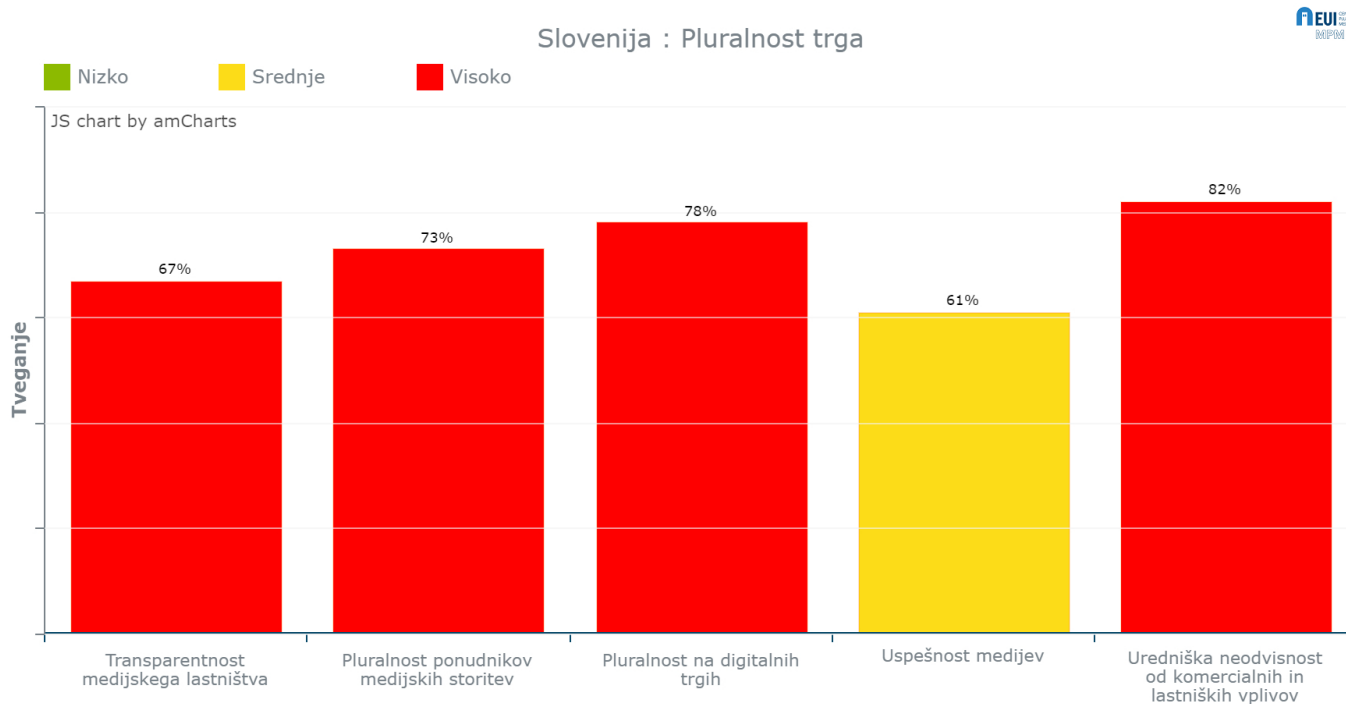
Kot že omenjeno, digitalna varnost novinarjev predstavlja veliko tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji. Grožnje, žalitve in spletno nadlegovanje s strani različnih akterjev (tudi vidnih politikov) so zelo prisotni in pogosto uperjeni tudi zoper novinarke.

Podatki za leto 2022 kažejo, da je 90,5 % prebivalstva pokritega s širokopasovnim dostopom (Eurostat, 2023), medtem ko podatki za leto 2023 kažejo, da je povprečna hitrost prenosa podatkov 97 Mbps (Cable.co.uk, 2023).

Iz nacionalnega poročila o odprtem internetu, ki ga je pripravil AKOS, je razvidno, da je imel konec prvega četrtletja 2023 največji tržni delež priključkov fiksnega širokopasovnega dostopa do interneta Telemach z 31,95 %, sledili so Telekom Slovenije s 27,22 %, T-2 z 21,53 % in A1 Slovenija s 15,48 % (Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije, 2023c).

3.2. Pluralnost trga (72% - Visoko tveganje)

Področje *Pluralnost trga* obravnava gospodarsko razsežnost pluralnosti medijev, pri čemer ocenjuje tveganja, ki izhajajo iz nezadostne preglednosti lastništva medijev, koncentracije trga v smislu produkcije in distribucije, trajnosti produkcije medijskih vsebin ter vpliva komercialnih interesov in lastništva na uredniške vsebine. Deležniki, vključeni v oceno, so ponudniki medijskih vsebin s kazalniki, ki vključujejo preglednost lastništva medijev, pluralnost ponudnikov medijev, sposobnost preživetja medijev, neodvisnost uredništva od komercialnih in lastniških vplivov, ter digitalni posredniki (s kazalnikom o pluralnosti na digitalnih trgih).

Področje **Pluralnost trga** je med vsemi področji doseglo najvišjo stopnjo tveganja za medijski pluralizem, in sicer 72 %. Kazalnik o neodvisnosti uredništva od komercialnih in lastniških vplivov je na tem področju dosegel najvišjo stopnjo tveganja z 82 %, sledijo mu kazalniki o pluralnosti na digitalnih trgih (78 %), pluralnosti ponudnikov medijskih storitev (73 %), transparentnosti medijskega lastništva (67 %) in uspešnosti medijev (61 %).

Kazalnik **Transparentnost medijskega lastništva** je z visokim tveganjem (67 %) dosegel enako tveganje za medijski pluralizem kot leta 2022. Mediji morajo ministrstvu za kulturo razkriti podatke o 5-odstotnem ali večjem lastniškem ali upravljavskem deležu izdajatelja splošno-informativnega tiskanega dnevnika in tednika ter radijskega in televizijskega programa, podatki pa so na voljo javnosti v razvidu medijev. Predlagane spremembe Zakona o medijih, ki so bile predstavljene decembra 2023, vključujejo "nova merila za presojo koncentracije in večjo transparentnost medijskega lastništva" ter prenovo medijskega razvida po vzoru aplikacije za prikaz porabe javnega denarja v Republiki Sloveniji (Petkovič, 2023; Eržen, 2023). Vsebine predloga novega Zakona o medijih sicer ne vplivajo na rezultate MPM v letu 2023, saj ocenjujemo pravni položaj v času izvajanja monitoringa.

Kazalnik **Pluralnost ponudnikov medijskih storitev** je s 73 % dosegel visoko stopnjo tveganja za medijski pluralizem. Kot je bilo navedeno v prejšnjih ocenah MPM, je medijski trg majhen, koncentracija medijskega lastništva pa je na splošno visoka. Vidnih prizadevanj za izboljšanje in skrajšanje postopkov ustreznih agencij, povezanih z medijsko koncentracijo in protikonkurenčnimi praksami, ni bilo. Zakon o medijih določa prag več kot 20-odstotnega lastniškega deleža, ko mora izdajatelj dnevnoinformativnega tiskanega medija pridobiti dovoljenje ministrstva za kulturo, da lahko soustanovi ali izdaja tudi radijske ali televizijske

programske storitve, in obratno. Zakon določa, da je opravljanje radijske in televizijske dejavnosti, oglaševalske, radijske in televizijske dejavnosti ali telekomunikacijske ter radijske in televizijske dejavnosti nezdržljivo, vendar je v nekaterih primerih mogoče pridobiti ustrezno dovoljenje. Uradnih podatkov o tržnih deležih lastnikov štirih največjih avdiovizualnih medijev, radijskih postaj ali časopisov v državi ni. Prav tako ni uradnih podatkov o koncentraciji občinstva štirih največjih lastnikov avdiovizualnih medijev. Mediji so poročali, da je bila koncentracija poslušnosti štirih največjih radijskih lastnikov marca 2023 približno 57-odstotna (Radio Slovenija, 2023), medtem ko podatki o branosti dnevnih časopisov iz raziskave Mediana TGI Slovenija kažejo, da je bila koncentracija branosti štirih največjih lastnikov časopisov v obdobju od januarja do decembra 2022 približno 81-odstotna (Mediana, 2023).

Kazalnik **Uspešnost medijev** je z 61-odstotnim srednjim tveganjem dosegel skoraj enako oceno kot pred letom dni. Raziskava Mediana IBO, ki analizira bruto vrednost oglaševanja, je pokazala, da je obseg oglaševanja v vseh medijskih kanalih v prvi polovici leta 2023 znašal 642 milijonov evrov bruto vrednosti oglaševanja. Podatek temelji na uradnih cenikih in evidentiranih oglasih ter ne upošteva popustov ali posebnih kupoprodajnih pogojev, ki se lahko nanašajo na občinstvo ali brezplačne objave. V bruto vrednosti oglaševanja prevladuje televizija, saj pokriva 86 % bruto oglaševalskega kolača, vrednost oglaševanja na radijskih postajah znaša 19 milijonov evrov, vrednost oglaševanja v tiskanih medijih pa 30 milijonov evrov, kar je za 8,8 % manj kot v enakem obdobju prejšnjega leta (Mediana, 2023b). Več medijev je poročalo o krizi tiskanih medijev, ki se že več let soočajo s padanjem naklad in prihodkov, k čemur pripomorejo tudi težave v distribuciji (Kos, 2023; Krušič, 2023). Dnevnik Večer in Dnevnik sta v letu 2023 odpuščala novinarje (Kos, 2023), lastniki časopisa Primorske novice so napovedali, da bodo tiskani časopis izdajali le dvakrat tedensko in ne vsak dan (Kos, 2023b), vodstvo poslovnega časnika Finance pa je napovedalo, da z letom 2024 ukinja tiskano izdajo tega časopisa, ki bo odslej dostopen le še na spletu (M. T., 2023). Podatki statističnega urada kažejo, da je leta 2023 v poklicu novinar delalo 2.271 ljudi, kar je 35 manj kot leta 2022 (Statistični urad Republike Slovenije, 2024).

Kazalnik **Neodvisnost uredništva od komercialnih in lastniških vplivov** je izboljšal svojo oceno z 90 % visokega tveganja v letu 2022 na 82 % visoko tveganje v letu 2023. Zakon o medijih in Kodeks novinarjev Slovenije vsebujeta nekatere ukrepe za preprečevanje komercialnega vpliva na novinarje in vsebine (plačane objave morajo biti jasno ločene od novinarskih besedil, novinarji morajo zavrniti nagrade ali usluge), vendar ti niso vedno učinkoviti. Obstajajo primeri, ko se komercialne vsebine grafično ne razlikujejo od uredniških vsebin. V tem smislu so problematične butične izdaje največjih dnevnih časopisov in tako imenovane lifestyle rubrike njihovih spletnih izdaj. Članki in prispevki, ki so izdajateljem medijev plačani kot oglasno sporočilo, v medijih pa so predstavljeni kot avtorsko novinarsko delo, so v medijih v zasebni lasti razmeroma pogosti in na splošno problematični. V zakonih ali samoregulaciji ni določil o fizičnem ločevanju komercialnih in uredniških dejavnosti v uredništvih in medijskih organizacijah. Več lastnikov vodilnih medijskih hiš ima interese, povezave ali dejavnosti v nemedijskih podjetjih (denimo v dejavnostih gradbeništva, ravnanja z odpadki, turizma) in lahko prek medijskih hiš, ki jih imajo v lasti, branijo svoje komercialne interese, tudi tako, da ne poročajo o določenih vprašanjih.

Poudarek na digitalnem okolju

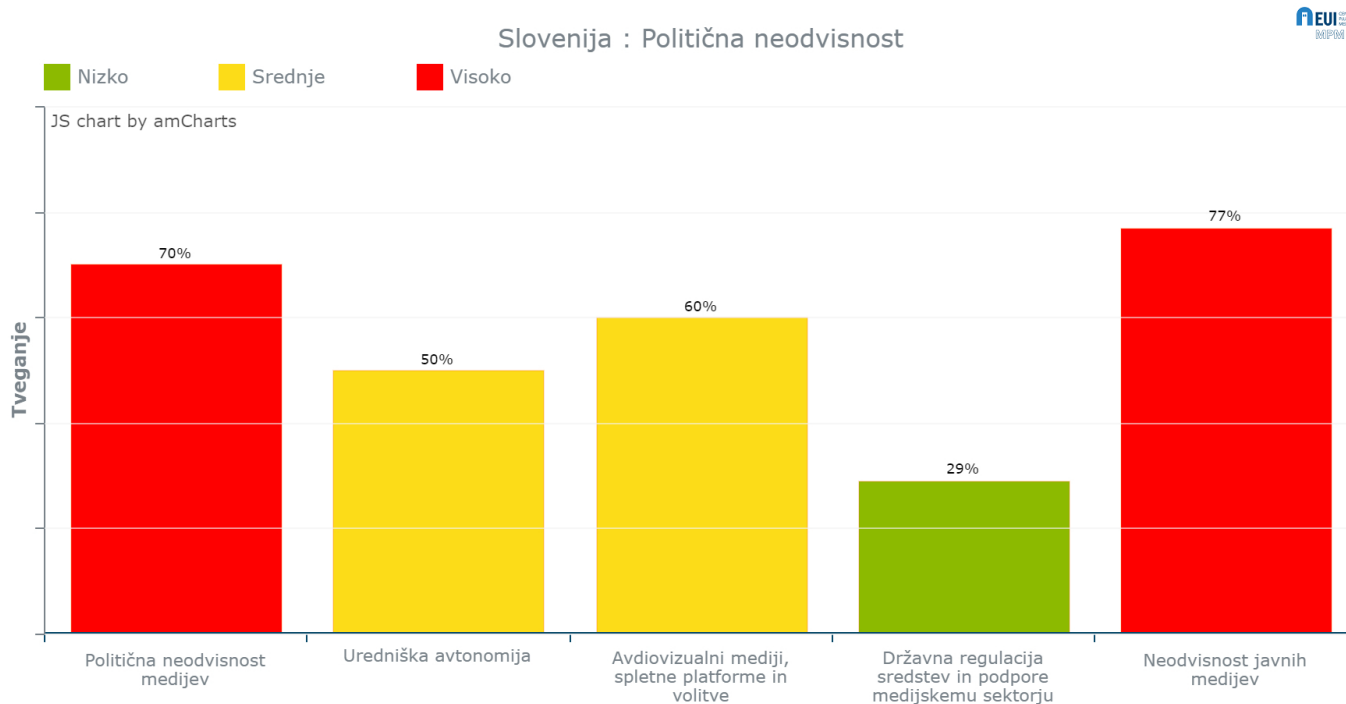
Digitalne spremenljivke na področju **Pluralnost trga** so dosegle nižjo oceno kot splošno tveganje področja, in sicer 69 % (srednje tveganje) v primerjavi s splošnim visokim tveganjem področja, ki znaša 72 %.

Kazalnik **Pluralnost na digitalnih trgih** je z 78 % dosegel visoko tveganje za medijski pluralizem. Državni zbor je decembra 2023 sprejel Zakon o minimalnem davku (ZMD), s čimer je v slovenski pravni red prenesel Direktivo Sveta (EU) 2022/2523 o zagotavljanju globalne minimalne ravni obdavčitve za multinacionalne skupine podjetij in velike domače skupine v Uniji z dne 14. decembra 2022 (PwC, 2024). V javnosti ni dovolj informacij o morebitnih pogajanjih med komercialnimi novičarskimi mediji in digitalnimi platformami, ki razširjajo svoje vsebine na spletu (kot so iskalniki, družbeni mediji ali agregatorji novic).

Merjenje koncentracije spletnega občinstva in prihodkov na trgu spletnega oglaševanja, ki vključuje ponudnike vsebin in digitalne posrednike, je zaradi pomanjkanja podatkov zapleteno. Prav tako ni celovitih podatkov o prihodkih digitalnih medijev, ki bi upoštevali vse prihodke (kot so oglaševanje, naročnine, množično financiranje, donacije, državno financiranje), kar predstavlja visoko tveganje za medijski pluralizem v državi. Podatki za november 2023, ki jih zagotavlja MOSS (merjenje obiskanosti spletnih strani), kažejo, da je bil delež občinstva štirih najbolj branih spletnih medijev v Sloveniji 43 % (MOSS, 2023).

3.3. Politična neodvisnost (57% - Srednje tveganje)

Kazalniki Politične neodvisnosti ocenjujejo obstoj in učinkovitost regulativnih ter samoregulativnih zaščitnih ukrepov proti politični pristranskosti in političnim vplivom na produkcijo, distribucijo in dostop do novic. Natančneje, to področje poskuša oceniti vpliv države in na splošno politične moči na delovanje medijskega trga in neodvisnost javnih medijev. Poleg tega se področje ukvarja z obstojem in učinkovitostjo (samo)regulacije pri zagotavljanju uredniške neodvisnosti ter dostopnosti pluralnih političnih informacij in stališč, zlasti v volilnih obdobjih.

Področje **Politična neodvisnost** je doseglo srednje tveganje za medijski pluralizem (57 %). Najvišje tveganje na tem področju je dosegel kazalnik o neodvisnosti javnih medijev (77 %), sledijo mu kazalniki o politični neodvisnosti medijev (70 %), avdiovizualnih medijih, spletnih platformah in volitvah (60 %), uredniški avtonomiji (50 %) ter državni regulaciji sredstev in podpori medijskemu sektorju (29 %).

Kazalnik **Politična neodvisnost medijev** je dosegel visoko tveganje (70 %), kar je devetnajst odstotnih točk manj kot leta 2022. Spremembo lahko pripišemo umiritvi razmer na STA, ki je z vlado podpisala pogodbo za financiranje javne službe v tekočem letu in določila za dobrih deset odstotkov višjo vrednost pogodbe v primerjavi z letom prej. Direktor STA Igor Kadunc je ob tej priložnosti spomnil, da je edina nacionalna tiskovna agencija v Sloveniji v letih 2021 in 2022 normalno poslovala zaradi pomoči donacij, ki jih je zbralo Društvo novinarjev Slovenije (STA, 2023). Konec leta je policija podala kazensko ovadbo zaradi suma storitve kaznivega dejanja zlorabe uradnega položaja ali uradnih pravic v primeru STA zoper nekdanjega direktorja vladnega urada za komuniciranje Uroša Urbanijo (M. R., 2023). Urbanija je isti mesec postal odgovorni urednik informativnega programa Planet TV (M. R., 2023b). Društvo novinarjev Slovenije je ob tem zapisalo, da je imenovanje "v posmeh novinarstvu in poslanstvu zavezanosti javnosti" (Društvo novinarjev Slovenije, 2023c). Preiskovalna komisija državnega zbora, ki preiskuje sume nezakonitega financiranja političnih strank, je ugotovila, da naj bi nekatera gradbena podjetja, ki so v času vlade Janeza Janše dobila koncesijo za urejanje vodotokov, v zameno financirala medije, povezane s člani ali simpatizerji stranke SDS (Hreščak, 2023). Novembra 2023 so lastniki in vodstvo dnevnega časopisa Večer napovedali, da se bo časopis preselil v prostore mariborskega župana Saše Arsenoviča, čemur so nasprotovali tamkajšnji zaposleni in številne novinarske organizacije (DR, 2023).

Kazalnik **Uredniška avtonomija** je s 50 % srednjim tveganjem dosegel enako tveganje za medijski pluralizem kot pred letom dni. Medijski zakoni sicer omenjajo avtonomijo v določbah, povezanih z imenovanjem in razrešitvijo odgovornih urednikov, vendar te določbe pogosto nimajo dejanskega učinka. Vloga zunanjih in stalnih sodelavcev ni opredeljena v smislu njihovega sodelovanja pri sprejemanju odločitev v uredništvih. Novinarske stanovske organizacije izvajajo samoregulacijo slovenskih medijev, vendar jo dosledno izvajata le častno razsodišče Društva novinarjev Slovenije in Sindikat novinarjev Slovenije. Po javno dostopnih podatkih je častno razsodišče v letu 2023 odločalo o vsaj 24 zadevah (Novinarsko častno razsodišče, 2023), medtem ko je Združenje novinarjev in publicistov doslej objavilo 2 odločitvi (Kerševan Smokvina, Poler Kovačič, 2021).

Kazalnik **Avdiovizualni mediji, spletne platforme in volitve** je s 60 % dosegel srednje tveganje v primerjavi s 54 % srednjim tveganjem leta 2022. Spremembo lahko pripišemo ponovnemu premisleku o možnostih nakupa oglasnega prostora v komercialnih avdiovizualnih medijih pod enakimi pogoji za vse stranke, ki se potegujejo za zmago. V Sloveniji v opazovanem letu ni bilo volitev. Javna radiotelevizija mora kandidatom in političnim strankam, ki so zastopani v državnem zboru in Evropskem parlamentu, zagotoviti enak čas, kandidatom in političnim strankam, ki v teh institucijah niso zastopani, pa eno tretjino skupnega časa, ki ga določi za vse politične stranke in kandidate, ki sodelujejo na volitvah. Zasebni mediji so dolžni določiti in objaviti pravila za izrabo programskega časa oziroma časopisnega prostora za predstavitev kandidatov, političnih strank in njihovih programov oziroma predstavitev mnenj o referendumskem vprašanju. Pravična predstavitev različnih skupin političnih akterjev med avdiovizualnim pokrivanjem volilnih kampanj na zasebnih kanalih je dosegla srednje tveganje za medijski pluralizem, prav tako možnost nakupa oglasnega prostora v komercialnih avdiovizualnih medijih, saj zakon omogoča, da finančno močnejši akterji pridobijo več oglasnega prostora.

Kazalnik **Državna regulacija sredstev in podpora medijskemu sektorju** je dosegel nizko tveganje (29 %), medtem ko je leta 2022 dosegel srednje tveganje (38 %). Spremembo ocene tveganja je mogoče pripisati Priporočilom za izvedbo oglaševalskih kampanj ministrstev, organov v sestavi ministrstev in vladnih služb, ki jih je vlada sprejela decembra 2023 (Urad Republike Slovenije za komuniciranje, 2023). Na podlagi priporočil so omenjeni organi objavili letna poročila o izvedenih oglaševalskih kampanjah v letu 2023 (Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje, 2024). Društvo novinarjev Slovenije in Sindikat novinarjev Slovenije sta ponovno opozorila, da je potrebna dodatna državna pomoč tiskanim medijem, na primer pomoč pri njihovi distribuciji (Krebelj, 2023).

Kazalnik **Neodvisnost javnih medijev** je s 77 % dosegel visoko tveganje, vendar nižje kot leta 2022, ko je tveganje znašalo 96 %. Spremembo ocene tveganja lahko pripišemo prenovljenemu Zakonu o RTV Slovenija, ki je začel veljati na začetku poletja. Kot že omenjeno, je ustavno sodišče februarja 2023 najprej zadržalo izvajanje dela zakona, nato pa maja odpravilo blokado. Posledično sta začela delovati novi svet RTV Slovenija (G. C., La. Da., 2023) in nova štiričlanska uprava (M. Z., 2023), čemur je sledilo več kadrovskih menjav (Uredništvo, 2023; B. R., 2023; Mlakar, 2023). Kljub temu je ustavno sodišče konec leta sporočilo, da je zadeva še vedno v obravnavi (Ta. L., M. R., 2023), državni svet pa je napovedal, da bo vložil zahtevo za presojo skoraj celotne novele zakona (D. K., Prevc M., STA, 2023). Višje delovno in socialno sodišče v Ljubljani je odločilo, da je bilo imenovanje Andreja Graha Whatmougha za generalnega direktorja RTV Slovenija januarja 2021 nezakonito (STA, N1, 2023). Javna radiotelevizija se je prav tako znašla na robu likvidnosti, finančna izguba pa je bila med drugim posledica dolgoletnega neusklajevanja višine RTV-prispevka. Vlada je napovedala, da bo RTV Slovenija pomagala z dodatnimi sredstvi: pet milijonov evrov leta 2023 in deset milijonov evrov leta 2024 (S. N., 2023). Več urednikov oddaj TV Slovenija je pozvalo pristojne, naj poiščejo dolgoročno sistemsko rešitev v obliki sodobnega zakonskega okvira za

RTV Slovenija z učinkovitim financiranjem (STA, 2023b). Konec leta je svet RTV Slovenija napovedal, da "bo, če ustanovitelj ne bo uredil stabilnega financiranja, sledil mrk" (La. Da., G. K., 2023).

Poudarek na digitalnem okolju

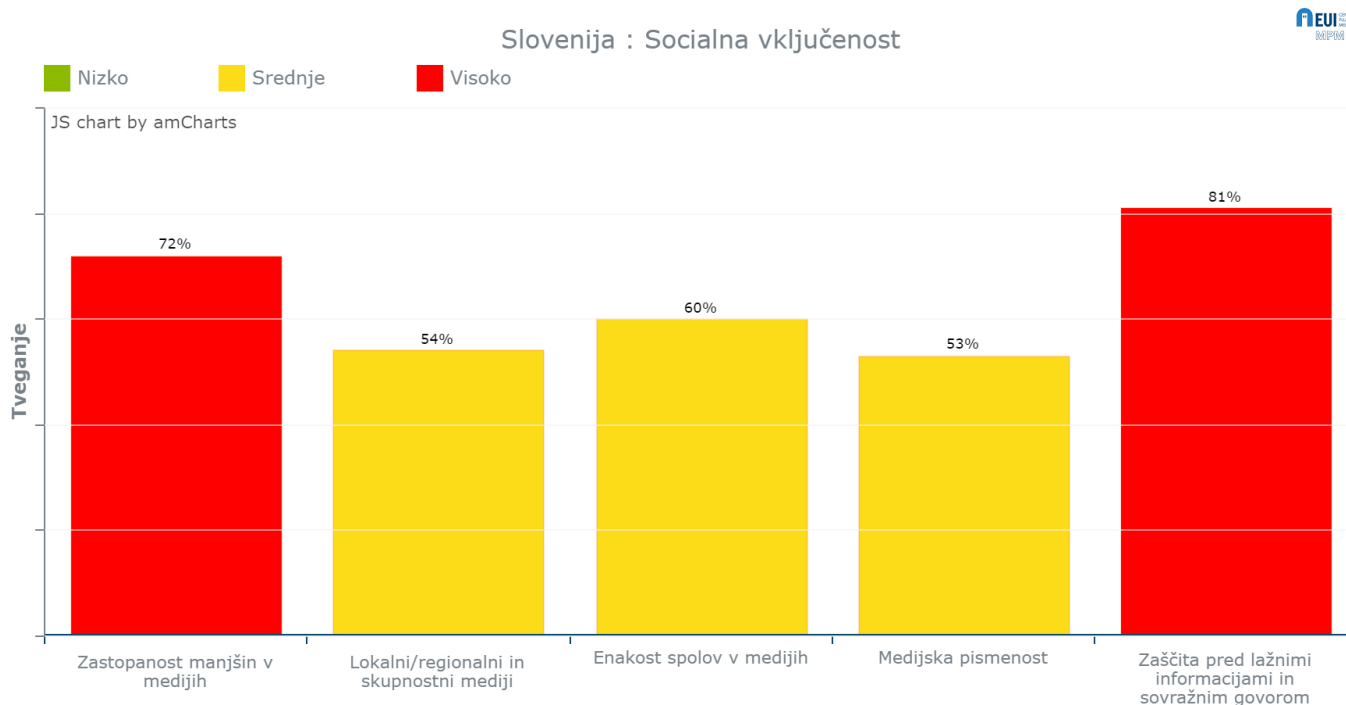
Medtem ko je področje **Politična neodvisnost** doseglo srednje tveganje za medijski pluralizem, so digitalne spremenljivke na tem področju dosegle visoko tveganje, in sicer 77-odstotno. Mediji so številne manjše spletne portale povezali s stranko SDS, najpogosteje v lokalnem in regionalnem okolju (Vežjak, 2020; Kučič, 2019).

Pravila o političnem oglaševanju na spletu so dosegla visoko tveganje za medijski pluralizem. Politični oglasi, ki jih objavljajo uradni kanali političnih strank, so označeni in jih je mogoče najti v javnih repozitorijih, na primer Mete in Googla (Meta Ad Library, 2023; Google Ads Transparency Center, 2023), vendar pa lahko politične oglase objavljajo tudi neuradne strani, katerih povezava s političnimi strankami običajno ni jasno razvidna.

Politične stranke in kandidati na splošno niso transparentni o izdatkih in tehnikah, ki jih uporabljajo v svojih političnih kampanjah na družbenih omrežjih in drugih spletnih platformah, na kar je leta 2022 opozoril tudi Urad OVSE za demokratične institucije in človekove pravice (ODIHR). Organizacija je v svojem poročilu o misiji za oceno parlamentarnih volitev, izdanem decembra 2022, zapisala: "Nekateri sogovorniki ODIHR EAM so izrazili zaskrbljenost zaradi neoznačenih oglasov za kampanje, ki nimajo informacij o virih financiranja, zlasti na spletu, pri čemer so se nanašali na morebitno finančno podporo nekaterih strank iz Madžarske" (OVSE 2022).

3.4. Socialna vključenost (64% - Srednje tveganje)

Področje *Socialna vključenost* se osredotoča na vprašanje dostopa do medijev za določene družbene skupine: manjšine, lokalne in regionalne skupnosti, ženske in invalide. Preučuje tudi medijsko pismenost v državi, vključno z digitalnimi veščinami celotnega prebivalstva. Nazadnje vključuje tudi nove izzive, ki izhajajo iz uporabe digitalnih tehnologij ter so povezani z zaščito pred dezinformacijami in sovražnim govorom.

Področje **Socialna vključenost** je doseglo srednje tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji, in sicer 64-odstotno. Najvišje tveganje za medijski pluralizem na tem področju je dosegel kazalnik o zaščiti pred dezinformacijami in sovražnim govorom (81 %), ki mu sledijo kazalniki o zastopanosti manjšin v medijih (72 %), enakosti spolov v medijih (60 %), lokalnih/regionalnih in skupnostnih medijih (54 %) ter medijski pismenosti (53 %).

Kazalnik **Zastopanost manjšin v medijih** je dosegel visoko tveganje (72 %). Zakon (ZRTVS-1, nazadnje spremenjen leta 2022) zakonsko priznanim manjšinam zagotavlja dostop do programskega časa na javni radioteleviziji, vendar tega ne zagotavlja manjšinam, ki niso uradno priznane. Zakoni ne urejajo dostopa do programskega časa na zasebni televiziji in radiu za nobeno od manjšinskih skupin. Marca 2023 je urednica in voditeljica oddaje NaGlas! na Televiziji Slovenija poročala o prekinitvi sodelovanja z novinarkami te televizijske oddaje - odločitvi so nasprotovale številne nevladne organizacije (STA, 2023c). Januarja 2023 je državni zbor sprejel Zakon o dostopnosti proizvodov in storitev za invalide, ki v slovensko zakonodajo prenaša evropsko direktivo s tega področja. Zakon opredeljuje pogoje glede dostopnosti izdelkov, vključno s pametnimi telefoni in drugo opremo za dostop do telekomunikacijskih storitev, ter določa pogoje glede dostopnosti do avdiovizualnih medijskih storitev in elektronskih komunikacijskih storitev. Uporabljati se bo začel junija 2025 (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2023).

Kazalnik **Lokalni/regionalni in skupnostni mediji** je s 54 % dosegel srednje tveganje za medijski pluralizem. Regionalne in lokalne radijske ter televizijske postaje, ki izpolnjujejo zakonsko opredeljena merila (členi 77-79 Zakona o medijih), imajo status programov posebnega pomena. Enak status imajo tudi radijski in televizijski programi RTV Slovenija ter študentski in nepridobitni radijski ter televizijski programi. Medtem ko je kvantitativno gledano v državi veliko lokalnih in/ali skupnostnih medijev, je kvalitativno

gledano ponudba lokalnih novic zelo omejena. Koncentracija lastništva "odpira dodatna vprašanja o pluralnosti lokalnih medijev" in je zelo aktualno vprašanje (Društvo novinarjev Slovenije, 2022). Problematična so tudi lokalna občinska glasila/mediji, ki se pogosto financirajo iz lokalnih proračunov (Kučić, 2019). Tako imenovane bele lise (območja, kjer ni ustrezne širokopasovne infrastrukture) so razpršene po vsej državi, vendar jih je več v vzhodnem delu države (Direktorat za informacijsko družbo in informatiko, 2023). Kot je opisano v poglavju o politični neodvisnosti, so mediji novembra 2023 poročali, da naj bi javna radiotelevizija leto končala s finančno izgubo v višini približno 10,5 milijona evrov. Ko so člani sveta RTV Slovenija razmišljali o rešitvah za to finančno krizo, je bila na mizi tudi ukinitve regionalnega programa radia in televizije Koper ter Maribor (STA, 2023d).

Kazalnik **Enakost spolov v medijih** je dosegel srednje tveganje (60 %). Število strokovnjakov, ki sodelujejo v informativnih in političnih programih ter prispevkih, ni vedno spolno uravnoteženo. Spremljanje zastopanosti žensk v slovenskih medijih v letu 2023, ki sta ga opravljala združenje Ona ve in Kliping d.o.o., je pokazalo, da je bil delež intervjuvanih strokovnjakinj približno 38 %, medtem ko je bil delež intervjuvanih strokovnjakov približno 62 %. Strokovnjakinje so se večinoma pojavljale v prispevkih ali oddajah, povezanih z zdravstvom, delež žensk v teh oddajah je bil približno 51 %. Po drugi strani je bil delež žensk v oddajah, povezanih s politiko, približno 31 %, v oddajah, povezanih z gospodarstvom, pa približno 26 % (Ona ve, 2023). Septembra 2023 je bila v državnem zboru sprejeta Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023-2030 (ReNPEMŽM30). Za spodbujanje uravnotežene zastopanosti žensk in moških na položajih odločanja so načrtovana tudi izobraževanja za novinarje in njihovo izbiro strokovnjakov ter strokovnjakinj, vendar natančen časovni okvir teh usposabljanj v dokumentu ni opredeljen (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, 2023b).

Kazalnik **Medijska pismenost** je dosegel srednje tveganje (53 %). Podatki Eurostata kažejo, da ima 85 % prebivalstva osnovno ali nad osnovno splošno informacijsko in podatkovno pismenost (Eurostat, 2023b). Vzgoja za medije (radio, televizija, tisk) je vključena zgolj v osnovnošolski izobraževalni program, in sicer kot obvezni izbirni predmet (Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, 2023), se pa poučuje tudi v nekaterih (poklicnih) srednjih šolah, ki se ukvarjajo s temi temami (Ministrstvo za izobraževanje in vzgojo, 2023b).

Poudarek na digitalnem okolju

Digitalne spremenljivke na področju **Socialna vključenost** so s 66 % dosegle srednje tveganje za medijski pluralizem v Sloveniji. Kazalnik **Zaščita pred dezinformacijami in sovražnim govorom** je z 81 % dosegel najvišje tveganje na tem področju in drugo najvišje tveganje v letošnjem izvajanju monitoringa.

S spremembo Kazenskega zakonika (KZ-1, 49. člen) je bil v kazensko zakonodajo uveden t. i. zločin iz sovraštva kot obvezna obteževalna okoliščina, ki se upošteva pri odmeri kazni storilcem takih kaznivih dejanj (Ministrstvo za pravosodje, 2023b). Slovenska vlada je objavila tudi uradna priporočila za preprečevanje sovražnega govora, ki jih je v ta namen pripravil njen strateški svet. Priporočila se nanašajo na področja vzgoje, izobraževanja in mladine, preventive, spleta, medijev in (kaznovalno)pravnega odziva (Strateški svet za preprečevanje sovražnega govora, 2023). Kot že omenjeno, je ministrstvo za kulturo predstavilo dolgo pričakovane spremembe Zakona o medijih (ZMed1), ki vključujejo ukrepe glede zlorabe umetne inteligence, dezinformacij in sovražnega govora (Petkovič, 2023). V 34. členu predloga zakona je na primer razširjena prepoved iz veljavnega zakona o medijih, ki določa, da "izdajatelj ne sme prek medija razširjati programskih vsebin, s katerimi se

spodbuja k narodni, rasni, verski, spolni ali drugi neenakopravnosti, k nasilju ali vojni, ali razpihuje narodno, rasno, versko, spolno ali drugo sovraštvo ali nestrpnost, ki temelji na razlikovanju glede na druge osebne okoliščine" (ZMed-1, 34. člen). Predlog zakona določa tudi, da mora izdajatelj oblikovati pravila za javno komentiranje in jih javno objaviti na primernem mestu v mediju. V pravilih mora biti med drugim opredeljena "prepoved spodbujanja k neenakopravnosti, nasilju in vojni ter razpihovanja sovraštva in nestrpnosti" (ZMed-1, 36. člen). Členi o umetni inteligenci zahtevajo, da se morajo vsebine, pri katerih so bili uporabljeni sistemi generativne umetne inteligence, jasno prepoznati in posebej ločiti od drugih programskih vsebin medija (ZMed-1, 49. in 50. člen).

Čeprav določbe v predlogu novega Zakona o medijih in zgoraj omenjena uradna priporočila predstavljajo pomemben korak naprej na ravni politike, so dezinformacije in sovražni govor še vedno zelo prisotni na vsakodnevni ravni. Zdravniška zbornica Slovenije je denimo vložila kazenske ovadbe zoper deset posameznikov, ki so na družbenih omrežjih širili sovražni govor proti zaposlenim v zdravstvu (STA, 2023e). Nevladna organizacija Freedom House je zapisala, da so pripadniki romske skupnosti v Sloveniji "izpostavljeni sovražnemu govoru in družbeno marginalizirani". Organizacija je omenila tudi diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti v Sloveniji in navedla, da "čeprav obstaja pravna zaščita pred diskriminacijo na podlagi spolne usmerjenosti, diskriminacija pripadnikov skupnosti LGBT+ ostaja izziv" (Freedom House, 2024).

Center za preiskovalno novinarstvo v jadranski regiji Oštro je poročal, da je vsaj pet slovenskih spletnih portalov, ki veljajo za vir dezinformacij, v letih 2021 in 2022 služilo oglaševalski denar prek platforme Google AdSense (Bulatović, Demšar, 2023). Organizacija je analizirala tudi skupine na Facebooku, da bi ugotovila, kdo širi dezinformacije prek tega omrežja, in ugotovila, da je "povezave na polovico analiziranih slovenskih portalov, ki so dokazano vir dezinformacij, redno delilo enajst uporabnikov Facebooka. Med temi jih je bilo vsaj pet povezanih s stranko SDS" (Bulatović, 2023). Veliko je primerov lažnih oglasov, ki združujejo dezinformacije s krajo identitete, na primer lažno trdijo, da je določeno zdravilo odobril določen zdravnik (Jerič, 2023; Jerič, 2023b; Zajec, 2023). Tudi pobude za preverjanje dejstev potrjujejo, da nekateri politiki v parlamentu širijo dezinformacije, ki imajo lahko resne posledice na stališča in prepričanja volivcev, še posebej če jih zatem poobjavijo še tradicionalni mediji (Štrukelj, 2023).

4. Sklepi

Če povzamemo ključne spremembe v slovenski medijski krajini v letu 2023, kot so opisane v zgornjih poglavjih. Med največjimi so spremembe Zakona o RTV Slovenija, s katerimi je vlada želela "depolitizirati" javno radiotelevizijo. Ustavno sodišče ima zadevo v času pisanja tega prispevka sicer še v obravnavi, zato se lahko nova ureditev še spremeni. Preteklo leto je pokazalo tudi veliko potrebo po zagotovitvi zadostnega financiranja javne radiotelevizije, ki bi omogočilo dolgoročno stabilnost brez krčenja programske sheme.

Leto 2023 je prineslo tudi prenos direktive EU o zaščiti žvižgačev v slovenski pravni red in predlog prenovljenega Zakona o medijih. Slednji med drugim vključuje ukrepe za večjo transparentnost medijskega lastništva in pregled državnega oglaševanja, se pa po drugi strani ne loteva nekaterih drugih pomembnih vprašanj slovenske medijske krajine, na kar je opozorilo tudi več novinarskih organizacij. Zakon v času pisanja tega poročila sicer še ni bil sprejet in nekateri vidiki se lahko po javni razpravi, ki se je končala januarja 2024, še spremenijo. Še vedno je potreben celovit okvir ukrepov proti SLAPP tožbam, ki omejujejo delo novinarjev in drugih javnih osebnosti.

Leta 2023 je bila v ospredju tudi kriza tiskanih medijev. Dva pomembna časopisa sta sprejela ukrepe za zagotovitev finančne stabilnosti in zvrstilo se je več pozivov po posebnem mehanizmu podpore, s katerim bi pristojni pomagali tiskanim medijem. Vlada je naredila korak naprej v boju proti sovražnemu govoru z ustanovitvijo strateškega sveta v ta namen, ki je pripravil uradna priporočila na več področjih.

Priporočila

Temeljna zaščita:

- uskladitev novega Zakona o medijih z evropskim Aktom o svobodi medijev (EMFA) in njegovo sprejetje,
- razvoj in izvajanje celovitega okvira ukrepov proti SLAPP tožbam.

Pluralnost trga:

- povečanje učinkovitosti agencije, pristojne za izvajanje protimonopolnih pravil in pravil o nadzoru združevanja, pri odločanju o zadevah, povezanih z mediji,
- uvedba posebnega mehanizma za podporo (novičarskim) tiskanim medijem,
- izvajanje širše mreže nediskriminatornih ukrepov za podporo medijem, ki bi obenem preprečevali neposredno politično vmešavanje v izbiro prejemnikov.

Politična neodvisnost:

- dokončanje ustavne presoje Zakona o RTV Slovenija,
- zagotavljanje dolgoročnega, zadostnega in stabilnega financiranja javne radiotelevizije,

- vzpostavitev ustreznih meril in zaščitnih mehanizmov za zagotavljanje neodvisnosti medijev v posredni in neposredni državni lasti (nacionalni in lokalni).

Socialna vključenost:

- vključitev medijske pismenosti v šolski učni načrt kot obvezni predmet in njeno dejavno spodbujanje v vseh demografskih skupinah ter geografskih območjih,
- zagotavljanje sistematičnega in dolgoročnega financiranja medijev, namenjenih različnim skupinam, za vzpostavitev dolgoročne funkcionalnosti,
- razvoj in izvajanje celovite nacionalne strategije za boj proti dezinformacijam.

5. Reference

- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (2023). *Program dela in finančni načrt Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije za leto 2024*. https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/dokumenti/Javna_posvetovanja_in_razpisi/Posvetovanja_2023/PDFN_2024.pdf
- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (2023b). *Letno poročilo Agencije za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije za leto 2022*. https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/dokumenti/O_agenciji/AKOS_Oblikovano_letno_porocilo_2022.pdf
- Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije (2023c). *Nacionalno poročilo o odprtem internetu*. https://www.akos-rs.si/fileadmin/user_upload/Nacionalno_porocilo_o_odprtem_internetu_2023_FINAL.pdf
- B. R. (2023). Ksenja Tratnik imenovana za v. d. urednice uredništva MMC-ja. *MMC RTV Slovenija*. <https://www.rtvlo.si/slovenija/ksenja-tratnik-imenovana-za-v-d-urednice-urednistva-mmc-ja/680500>
- Bulatović, K. (2023). Slovenski orkestri za razširjanje dezinformacij. *Ostro.si*. <https://www.ostro.si/si/zgodbe/slovenski-orkestri-za-razsirjanje-dezinformacij>
- Bulatović, K., Demšar, S. (2023). Oglaševalci ne blokirajo oglasov na dezinformacijskih portalih. *Ostro.si*. <https://www.ostro.si/si/zgodbe/oglasovalci-ne-blokirajo-oglasov-na-dezinformacijskih-portalih>
- Cable.co.uk (2023). *Worldwide broadband speed league 2023*. <https://www.cable.co.uk/broadband/speed/worldwide-speed-league/>
- D. K., Prevc M., STA (2023). Državni svet zahteva ustavno presojo novel zakona o zaščiti živali in o RTVS. *Siol.net*. <https://siol.net/novice/slovenija/drzavni-svet-zahteva-ustavno-presajo-novel-zakona-o-zasciti-zivali-in-o-rtvs-621734>
- Direktorat za informacijsko družbo in informatiko (2023). *Pregledovalnik belih lis*. https://e prostor.gov.si/isv-test/bele_lise.html
- DR (2023). Večer se seli v Galerijo Gosposka, kolektiv proti. *Večer*. <https://vecer.com/slovenija/vecer-se-seli-v-galerijo-gosposka-kolektiv-proti-10343959>
- Društvo novinarjev Slovenije (2022). *V lokalnih medijih naj bo več raznolikih tem, izvernih zgodb in povezovanja*. <https://novinar.com/novica/vec-raznolikih-tem-lokalni-mediji/>
- Društvo novinarjev Slovenije (2023). *Začasne odredbe sodišč posegajo v pravico do obveščeniosti*. <https://novinar.com/novica/zacasne-odredbe-posegajo-pravico-obvesceniosti/>
- Društvo novinarjev Slovenije (2023b). *Prijavi napad*. <https://novinar.com/prijavi-napad/>
- Društvo novinarjev Slovenije (2023c). *Imenovanje Urbanije na mesto odgovornega urednika informativnega programa Planet TV v posmeh novinarstvu*. <https://novinar.com/novica/imenovanje-urbanije-planet-tv-posmeh-novinarstvu/>
- Eržen, B (2023). Lastniki medijev se bodo morali razkriti. *Delo*. <https://www.delo.si/novice/slovenija/lastniki-medijev-se-bodo-morali-razkriti/>
- Evropska komisija (2023). *European Commission at work*. https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=EN&typeOfSearch=true&active_only=0&noncom=0&r_dossier=&decision_date_from=&decision_date_to=&title=32019L1937&submit=Search
- Evropska komisija (2023b). *Slovenia in the Digital Economy and Society Index*. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/desi-slovenia>
- Evropska komisija (2024). *Economic forecast for Slovenia*. https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-surveillance-eu-economies/slovenia/economic-forecast-slovenia_en

Eurostat (2023). *Broadband internet coverage by technology.* https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_cbt/default/table?lang=en

Eurostat (2023b). *Individuals' level of digital skills (from 2021 onwards).* https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/isoc_sk_dskl_i21_custom_9433540/default/table?lang=en&page=time:2021

Freedom House (2024). *Freedom in the world 2024: Slovenia.* <https://freedomhouse.org/country/slovenia/freedom-world/2024>

G. C., La. Da. (2023). Delovati začel novi Svet RTV Slovenija, predseduje mu Goran Forbici. *MMC RTV Slovenija.* <https://www.rtvlo.si/slovenija/delovati-zacel-novi-svet-rtv-slovenija-predseduje-mu-goran-forbici/670654>

Google Ads Transparency Center (2023). *Slovenia.* <https://adstransparency.google.com/political?region=SI&topic=political>

Hreščak, A. (2023). Bi koncesijo? Oglašuj v medijih SDS. *Dnevnik.* <https://www.dnevnik.si/1043036787>

Jerič, P. (2023). Jan Plestenjak ni promoviral trgovanja s kriptovalutami. *Ostro.si.* <https://www.ostro.si/si/razkrinkavanje/objave/jan-plestenjak-ni-promoviral-trgovanja-s-kriptovalutami>

Jerič, P. (2023b). Lažni zdravnik trži neregistrirano zdravilo. *Ostro.si.* <https://www.ostro.si/si/razkrinkavanje/objave/lazni-zdravnik-trzi-neregistrirano-zdravilo>

Kerševan Smokvina, T., Poler Kovačič, M. (2021). Medijska etika in profesionalnost v digitalnem komunikacijskem okolju: odzivi izvajalcev medijske samoregulacije in regulacije. *Javnost*, 28, 543-561. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/13183222.2021.2012933>

Kos, D. (2023). Slovenski tiskani mediji v vse večjih težavah. Kje so rešitve?. *Siol.net.* <https://siol.net/novice/slovenija/slovenski-tiskani-mediji-v-vse-vecjih-tezavah-kje-so-resitve-596622>

Kos, S. (2023b). Prvi časopis v Sloveniji ukinja tiskano izdajo. *Delo.* <https://www.delo.si/novice/slovenija/prvi-casopis-v-sloveniji-ukinja-tiskano-izdajo>

Krebelj, J. (2023). Bo zjutraj še dišalo po svežih novicah? *Primorske novice.* <https://primorske.svet24.si/2023/01/19/bo-zjutraj-se-disalo-po-svezih-novicah>

Krušič, J (2023). Kriza tiskanih medijev: "Sedanji lastniki večino tiskanih medijev upravljajo kot tovarno konzerv". *MMC RTV Slovenija.* <https://www.rtvlo.si/slovenija/kriza-tiskanih-medijev-sedanji-lastniki-vecino-tiskanih-medijev-upravljajo-kot-tovarne-konzerv/654407>

Kučič, L. J. (2019). Infografika: internetni mediji SDS. *Pod črto.* <https://podcrto.si/infografika-internetni-mediji-sds/>

Kučič, L. J. (2023). Povzetek preiskave: kako župani zlorablajo občinska glasila. *Pod črto.* <https://podcrto.si/povzetek-preiskave-kako-zupani-zlorablajo-obcinska-glasila/>

La. Da., G. K. (2023). Potrjen okrnjeni RTV-jev programski načrt. Forbici: Gre za preživetveni program. *MMC RTV Slovenija.* <https://www.rtvlo.si/slovenija/potrjen-okrnjeni-rtv-jev-programski-nact-forbici-gre-za-prezivetveni-program/692421>

Lovšin, P. (2023). Obrekovanje, razžalitev, sramotitev ... nič več kaznivi? *Dnevnik.* <https://www.dnevnik.si/1043019156>

Mediana (2023). *Aktualni podatki o branosti tiskanih medijev Mediana TGI 2022.* <https://www.mediana.si/aktualni-podatki-o-branosti-tiskanih-medijev-mediana-tgi-2022/>

Mediana (2023b). *Mediana IBO - bruto vrednost oglaševanja v prvem polletju 2023.* <https://www.mediana.si/mediana-ibo-bruto-vrednost-oglasovanja-v-prvem-polletju-2023/>

Meta (2023). *A Map of Meta's Global Third-Party Fact-Checking Partners.* <https://www.facebook.com/formedia/mjp/programs/third-party-fact-checking/partner-map>

Meta Ad Library (2023). *Slovenia.* https://www.facebook.com/ads/library/?active_status=all&ad_type=political_and_issue_ads&country=SI&sor

[t_data\[direction\]=desc&sort_data\[mode\]=relevancy_monthly_grouped&media_type=all](#)

Meta Transparency Center (2023). *Slovenia*. <https://transparency.fb.com/reports/content-restrictions/country/SI/>

Ministrstvo za digitalno preobrazbo (2024). *Vlada potrdila predlog Zakona o izvajanju uredbe EU o enotnem trgu digitalnih storitev*. <https://www.gov.si/novice/2024-01-11-vlada-potrdila-predlog-zakona-o-izvajanju-uredbe-eu-o-enotnem-trgu-digitalnih-storitev/>

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2023). *Z novim zakonom do več dostopnosti proizvodov in storitev za invalide*. <https://www.gov.si/novice/2023-01-27-z-novim-zakonom-do-vec-dostopnosti-proizvodov-in-storitev-za-invalidi/>

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (2023b). *Soglasno sprejeta Resolucija o nacionalnem programu za enake možnosti žensk in moških 2023 - 2030*. <https://www.gov.si/novice/2023-09-22-soglasno-sprejeta-resolucija-o-nacionalnem-programu-za-enake-moznosti-zensk-in-moskih-2023-2030/>

Ministrstvo za kulturo (2023). *Predlog Zakona o medijih v javni obravnavi*. <https://www.gov.si/novice/2023-12-12-predlog-zakona-o-medijih-v-javni-obravnavi/>

Ministrstvo za pravosodje (2023). *Veljati je začel Zakon o zaščiti prijaviteljev – »žvižgačev«*. <https://www.gov.si/novice/2023-02-22-veljati-je-zacel-zakon-o-zasciti-prijaviteljev-zvizgacev/>

Ministrstvo za pravosodje (2023b). *Novela Kazenskega zakonika sprejeta v Državnem zboru*. <https://www.gov.si/novice/2023-01-27-novela-kazenskega-zakonika-sprejeta-v-drzavnem-zboru/>

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (2023). *Programi in učni načrti v osnovni šoli*. <https://www.gov.si teme/programi-in-ucni-nacrti-v-osnovni-soli/>

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (2023b). *Splošno srednjesolsko izobraževanje*. <https://www.gov.si teme/splosno-srednjesolsko-izobrazevanje/>

Mlakar, L. (2023). *Uroš Urbanija odhaja s Kolodvorske, svetniki RTVS so ga soglasno razrešili*. *Večer*. <https://vecer.com/slovenija/uros-urbanija-odhaja-s-kolodvorske-svetniki-rtvs-so-ga-soglasno-razresili-10338993>

MOSS (2023). *Rezultati MOSS: valutni podatki o obiskanosti spletnih mest*. <https://www.moss-soz.si/rezultati/>

M. R. (2023). *Policija podala kazensko ovadbo zoper bivšega direktorja Ukoma Uroša Urbanijo*. *N1 Slovenija*. <https://n1info.si/novice/slovenija/policija-podala-kazensko-ovadbo-zoper-bivsega-direktorja-ukoma-urosa-urbanijo/>

M. R. (2023b). *Uroš Urbanija novi odgovorni urednik na Planet TV-ju*. *MMC RTV Slovenija*. <https://www.rtvlo.si/slovenija/uros-urbanija-novi-odgovorni-urednik-na-planet-tv-ju/690243>

M. T. (2023). *Tiskane Finance se poslavljajo: "To ni pogreb, vedeli smo, da bo prišel ta dan"*. *N1 Slovenija*. <https://n1info.si/novice/slovenija/tiskane-finance-se-poslavljajo-to-ni-pogreb-vedeli-smo-da-bo-prisel-ta-dan/>

M. Z. (2023). *Delo začena nova štiričlanska uprava RTV Slovenija*. *MMC RTV Slovenija*. <https://www.rtvlo.si/slovenija/delo-zacena-nova-stiriclanska-uprava-rtv-slovenija/678279>

N. L. (2023). *Požareport s fiktivnimi računi do denarja za urejanje vodotokov?* *24ur.com*. <https://www.24ur.com/novice/slovenija/Strankarski-mediji-s-fiktivnimi-racuni-do-denarja-namenjenega-za-urejanje-vodotokov.html>

N1, STA (2023). *Zaradi žaljivega tvita Janša obsojen, plačati mora 8.000 evrov denarne kazni*. *N1 Slovenija*. <https://n1info.si/novice/slovenija/zaradi-zaljivega-tvita-jansa-obsojen/>

Novinarsko častno razsodišče (2023). *Razsodbe in stališča 2023*. <https://razsodisce.org/category/razsodba/?y=2023>

Ona ve (2023). *Zastopanost žensk v medijih.*

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMDBkM2YzYmQtNGZmMS00MGQ0LWE1ZmEtYTQxZWUwNTcyYzA0IiwidCI6IjQ0ZDc4M0IiLTIIdiZTUtNDY2NC05MmUzLWQ1MTAxNGI3NTA1OCIsImMiOiI9>

OVSE (2022). *ODIHR Election Assessment Mission Final*

Report. <https://www.osce.org/files/f/documents/f/c/533558.pdf>

Petkovič, B (2023). Na ministrstvu za kulturo so pripravili novi zakon o medijih. Kaj prinaša novinarjem, medijem in državljanom?

Večer. <https://vecer.com/slovenija/na-ministrstvu-za-kulturo-so-pripravili-novi-zakon-o-medijih-kaj-prinasa-novinarjem-medijem-in-drzavljanom-10345910>

pse/lte (2023). Večina anketiranih medijskih delavcev vrednoti svojo vlogo v družbi kot pomembnejšo od lastnih interesov. STA. <https://www.sta.si/3166346/vecina-anketiranih-medijskih-delavcev-vrednoti-svojo-vlogo-v-druzbi-kot-pomembnejso-od-lastnih-interesov>

PwC (2024). *Slovenia – Corporate – Significant*

developments. <https://taxsummaries.pwc.com/slovenia/corporate/significant-developments>

Radio Slovenija (2023). *Priljubljenost Vala 202 se še naprej izrazito povečuje.* MMC RTV

Slovenija. <https://www.rtvlo.si/rtv/za-medije/sporocila-za-javnost/priljubljenost-vala-202-se-se-naprej-izrazito-povecuje/664439>

Reporters without borders (2023). *Slovenia.* <https://rsf.org/en/country/slovenia>

S. N. (2023). Vlada bo RTVS namenila dodaten denar. Kakšen znesek se obeta? N1

Slovenija. <https://n1info.si/novice/slovenija/vlada-bo-rtvs-namenila-dodatna-sredstva-neuradno-se-letos-10-milijonov-evrov/>

STA (2023). *Ukom in STA podpisala pogodbo za financiranje javne službe STA v letu*

2023. <https://agencija.sta.si/3132728/ukom-in-sta-podpisala-pogodbo-za-financiranje-javne-sluzbe-sta-v-letu-2023>

STA (2023b). "Javna televizija pod takšnimi pogoji ne zmore dostojno opravljati svoje vloge". N1

Slovenija. <https://n1info.si/novice/slovenija/javna-televizija-pod-taksnimi-pogoji-ne-zmore-dostojno-opravljati-svoje-vloge/>

STA (2023c). Urbanija bi ukini televizijsko oddajo za pripadnike narodov nekdanje SFRJ v Sloveniji.

Dnevnik. <https://www.dnevnik.si/1043019709>

STA (2023d). Varčevanje na RTVS: bodo ukini Panorama, Radio Si, TV Koper in Maribor? N1 Slovenija.

<https://n1info.si/novice/slovenija/svetniki-rtvs-bodo-obravnavali-poslovanje-zavod-naj-bi-letu-koncal-z-dobickom/>

STA (2023e). Zdravniška zbornica zaradi zapisov ovadila deset oseb. *Delo.*

<https://www.delo.si/novice/slovenija/zdravniska-zbornica-zaradi-zapisov-ovadila-deset-oseb/>

STA, N1 (2023). Grah Whatmough na čelo RTVS imenovan nezakonito. Kadunc pozitivno presenečen. N1

Slovenija. <https://n1info.si/novice/slovenija/andrej-grah-whatmough-na-celo-radiotelevizije-slovenija-imenovan-nezakonito/>

Statistični urad Republike Slovenije (2024). *Delovno aktivno prebivalstvo po skupinah poklicev (SKP-08) in spolu, Slovenija, letno.* <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/si/Data/-/0764803S.PX>

Strateški svet za preprečevanje sovražnega govora (2023). Priporočila za preprečevanje sovražnega govora. *Vlada Republike*

Slovenije. https://www.gov.si/assets/ministrstva/MVI/SRI/NASILJE/brosura_priporocila-za-preprecevanje-sovraznega-govora.pdf

Statistični urad Republike Slovenije (2023). *Število in sestava*

prebivalstva. <https://www.stat.si/statweb/Field/Index/17/104>

Statistični urad Republike Slovenije (2023b). *BDP in gospodarska*

rast. <https://www.stat.si/statweb/Field/Index/1/29>

Štrukelj, M. (2023). Lažna trditev v poslanskem vprašanju Jerajeve. *Ostro.si*.

<https://www.ostro.si/si/razkrinkavanje/objave/lazna-objava-v-poslanskem-vprasanju-jerajeve>

Ta. L., M. R. (2023). Kaj meni pobudnik ustavne presoje zakona o RTVS in kaj pravi ustavno sodišče. *N1 Slovenija*. <https://n1info.si/novice/slovenija/nikoli-ne-bomo-vedeli-ali-je-bilo-vodstvo-rtvs-imenovano-v-nasprotju-z-ustavo/>

The Coalition Against SLAPPs in Europe (2023). *SLAPPs: Increasingly Threatening Democracy in Europe*. <https://www.the-case.eu/wp-content/uploads/2023/08/20230703-CASE-UPDATE-REPORT-2023-1.pdf>

Urad Republike Slovenije za makroekonomske analize in razvoj (2024). *Komentar BDP: krepitev gospodarske rasti v zadnjem lanskem četrtletju, letna rast BDP skladna z jesenskimi pričakovanji (1,6 %)*.

https://www.umar.gov.si/novice/novice/obvestilo?tx_news_pi1%5Baction%5D=detail&tx_news_pi1%5Bcontroller%5D=News&tx_news_pi1%5Bnews%5D=4572&cHash=c2128c81abedef52f6696287aee0d18a

Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje (2022). O

Sloveniji. <https://www.gov.si/podrocja/drzava-in-druzba/o-sloveniji/>

Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje (2023). *Vlada sprejela Priporočila za transparentno financiranje oglaševanja z javnimi*

sredstvi. <https://www.gov.si/novice/2023-12-08-vlada-sprejela-priporocila-za-transparentno-financiranje-oglasovanja-z-javnimi-sredstvi/>

Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje (2024). *Izvedene oglaševalske*

kampanje. <https://www.gov.si/drzavni-organi/vlada/izvedene-oglasivalske-kampanje/>

Uredništvo (2023). Odstopila urednica informativnega programa Jadranka Rebernik. *Mladina*.

<https://www.mladina.si/227516/rtv-slovenija-odstopila-urednica-informativnega-programa-jadranka-rebernik/>

Vežjak, B. (2020). Kateri so strankarski mediji na spletu? *In media*

res. <https://vezjak.com/2020/03/11/strankarski-mediji-na-spletu/>

X Transparency Center (2023). <https://transparency.twitter.com/en.html>

Zajec, D. (2023). Nov primer zavajajočega spletnega oglaševanja »zdravila«, ki temelji na kraji identitete slovenskih zdravnikov ter izmišljotinah o »čudežnem« učinkovanju. *Zdravstveni portal*.

<https://www.zdravstveniportal.si/zdravje/zdravljenje/990/zdravila-zavajajoci-oglasila-kraja-identitete>

Zakon o medijih (ZMed). EVA: 1999-3511-0002. *Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije*. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO1608>

Zakon o medijih (ZMed-1). EVA: 2023-3340-0019. Predlog za javno

obravnavo. https://sindikatsinovinarjev.si/wp-content/uploads/o_ZMed-1_jav_obr.pdf

Zakon o Radioteleviziji Slovenija (ZRTVS-1). EVA: 2005-3511-0014. *Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije*. <http://pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO4461>

Zakon o zaščiti prijaviteljev (ZZPri). EVA: 2021-2030-0052. *Pravno-informacijski sistem Republike Slovenije*. <https://pisrs.si/pregledPredpisa?id=ZAKO8518>

PRILOGE I. DRŽAVNA EKIPA

Ime	Priimek	Funkcija	Ustanova	MPM2024 CT Vodja
<i>Marko</i>	<i>Milosavljevič</i>	<i>Redni profesor</i>	<i>Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani</i>	X
<i>Romana</i>	<i>Biljak Gerjevič</i>	<i>Pomočnica pri raziskovanju</i>	<i>Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani</i>	

PRILOGE II. SKUPINA STROKOVNJAKOV

Skupino strokovnjakov sestavljajo strokovnjaki z bogatim znanjem in priznanimi izkušnjami na področju medijev. Naloga skupine strokovnjakov je bila pregledati posebej občutljive oziroma subjektivne ocene državne ekipe, da bi povečali objektivnost danih odgovorov in zagotovili točnost končnih rezultatov.

Ime	Priimek	Funkcija	Ustanova
<i>Cene</i>	<i>Grčar</i>	<i>Pravni strokovnjak</i>	<i>Pro Plus TV / Gospodarsko interesno združenje radiofuznih radijskih in televizijskih medijev</i>
<i>Melita</i>	<i>Poler Kovačič</i>	<i>Redna profesorica</i>	<i>Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani</i>
<i>Gašper</i>	<i>Andrinek</i>	<i>Predsednik</i>	<i>Društvo novinarjev Slovenije</i>
<i>Tomaž</i>	<i>Gorjanc</i>	<i>Vodja Sektorja za elektronske medije</i>	<i>Agencija za komunikacijska omrežja in storitve Republike Slovenije</i>

Poročilo raziskovalnega projekta
Izdaja -
Junij 2024

Publications Office
of the European Union

